

Hørsk Nilskringkasting
8. mars 1955.

Hva er kristendom?

I den kirkestriden som den siste tid har sett sinness i bevegelse, er spørsmålet om læremeninger og dogmatisk rett-troenhet kommet så sterkt i forgrunnen, at det vesentlig i Kristendommen holder på å bli helt glemt.

Derfor vil jeg her i aften ikke diskutere dogmer eller kirkens bekjennelsesskrifter. Men i stedet forsøke så enkelt og udogmatisk som mulig å si litt om det som for meg står som den felles og uforanderlige kjerne i all ekte Kristendom.

Det er jo ikke de mange forskjellige læremeninger som er det vesentlige i kristendommen. Læremeninger skifter og må skifte. De er tidbundne, mer og mindre ufullekomne menneskelige forsøk på bestemt formulering av enstridte punkter i den kristne tro.

Som Paulus skriver, forstår vi bare stykkevis det som hører evighetens verden til. Ydmykhet og tilbakeholdenhet i dommen er derfor her den rette innstilling.

Hva er kristendom?

Der er et kjent ord av Augustini "Gud, du har skapt oss til deg, og vårt hjerte er urolig inntil det finner hvile i deg."

I dette ordet er uttrykt noe av den dypeste sannhet om oss mennesker. Vi lever i en forgjengelighetens verden - men vår langsel søker mot det som ikke forgår. Vi streber etter å gjøre det gode - men drives av egennytte. Vi arbeider for fremskritt i verden - og står i dag murene katastrofe og undergang om noensinde. Men sterkest er allikevel følgesen av livsangst, fordi vi selv ikke makter livet slik vi innerst inne aner det burde leves.

I de forskjellige religioner har menneskene søkt botemidlene for denne menneskesjelenes dype ure og langsel. Men veien frem kunne vi ikke finne selv. Den ble først åpen for oss da Gud selv viste oss veien gjennom Jesus Kristus.

Og det er nettopp denne veien som er kristendommens budskap til menneskene.

Når vi leser evangeliene, møter vi det betagende bilde av ham som kalte seg selv Menneskesønnen. To ting trer lysende klart frem i dette bilde.

Først godheten: den grenseløse godhet for alle og alle, og aller mest for dem som kjemper, lid og har det ondt. Livet i tjenende kjærlighet for menneskene - aldri noensinde i historien er det virkeliggjort slik som her. Et helt nytt menneskeideal ble gjort levende: "Den som vil være stor blandt eder, han skal være alles tjener!"

Med en forståelse og tro på menneskene, ble skjellig fra alt som før hadde vært, ble Mennesken tolteres og synders venn. Til kvinnen som var grepet i hov og skulle stenes, led hans ord: "Heller ikke jeg fordømmer deg, gå bort, og synd ikke mer!"

Det annet trekk i billedet er alvorst. Nettopp fordi Jesu kjærlighet bunnset i vissheten om hva enkelt menneskesjels umistelige verdi, måtte krav til menneskene bli så stort. For skal den evige verdi kunne virkeliggjøres, må det en om skapelse til: Gud er også den hellige! Derfor Menneskesannen ikke bare den milde hyrde men og bergprekenens Jesus, som inntrengende legger oss vårt evige ansvar på sinne.

Det er så visst ingen vok sentimentalitet i kjærlighet. Det enkelte syndige menneske elsker fordi hans forståelse og tilgivelse var uten grensen synden, det onde, dætte han med ubarmhertig strenghet.

Hans kjærlighet var som den åpne moderfavn.
Men den kunne også være som kirurgens kniv: til-
synelatende skjærer den skånselsløst, men allikev
alltid for å hjelpe

+

Som det fullkomne ideal for menneskelig liv og
streben lyser dette Jesu bilde ennå over slekt
Som en mektig impuls til å gjøre det gode og bek
det onde. Sikkert nok, også i dag er det utallig
mennesker som ønsker å følge ham.

Men er dette kristendom?

Både ja og nei. Det etiske ideal hører så vis
med i kristendommen, og det er meget vesentlig.
kristendommens egentlige vesen, er allikevel noe
mer. Hva kristendom dypest sett er - ikke bare
den store kilde til moralsk fornyelse, men som
frelsende religion - det vet først den som i per
lig opplevelse møter Jesus Kristus, og i lyset
ham måler-ikke andre- men seg selv.

+

Det er noe uendelig tragisk som møter den so
av egen kraft søker å virkeliggjøre den ideale
ben i eget personlig liv.

På den ene side: forgjengelighetens lov. De

lærende tvil om nå alt dette vi kjemper og strir
for har noen varig verdi og mening.

På den annen side: opplevelsen av egen allike
strekkelighet og skyld. Vi siger etter en høyere og
renere form for liv. Men makter det ikke av
egen kraft. Alltid igjen og igjen svikter vi.....

Her er vi ved det vesentlige.

Det menneske som for alvor stilles ansikt
til ansikt med Menneskesønnen, han opplever
både lengselen og avmaktten - men han søker
også den som kan hjelpe.

Menneskesønnen kaller på alt det beste i
oss. Og først kjenner vi det kanskje som kunne
vi løfte oss selv på sterke vinger - like inn
i en ny verden hvor alt er anderledes og bedre.

Men så kjenner vi også noe annet, og det
er enda
vel sterkere: at vi selv er bunnet. At vi mak-
ter ikke å gjøre det gode vi gjerne ville, men
tvertim gjør det enda vi ikke vil. Og vi tvinges
i kne:

"Herre, gå fra meg, jeg er en syndig mann!"

Men da er vi også der hvor vi kan oppleve
noe mer - Menneskesønnen slik han virkelig er.
For det er dette som er kristendommens innerste
kjerner: at nettopp idet et menneske bryter sam-
men i erkjennelsen av egen vansakt og skyld, er-

ter han den utstrakte hånden som reiser opp igjen.

* Sønn, vær frimodig! Dine synder er deg forlatt!

Og lenkens løsner, mørket svinner, det blir lyst i ens sjel. Og som i et åpenbarings glimt griper vi evangeliets kjernen

At Menneskesønnen er ikke bare et lysende forbillede som en gang har levet, døde og så var borte som alle andre. Men at han ennå den dag i dag er den levende Kristus, med oppreisningens kraft for alle som tror -. Han som ga sitt liv for å frelse en forlapt verden.

+

Det er vanskelig å tale om dette i foredragsform. Svaret på hva kristendommen er, må til sist bli et personlig vitnesbyrd. Kristendommen, ja all ekte religion - tilhører et livsområde utenfor den vanlige tenking. Det dreier seg om en personlig livsopplevelse, som bare kan forstås innenfra, gjennom erfaring.

Den som vil vite hva kristen religion er, må bli åpen, han må lytte til den stille røst som fra dypt av sjelen lyder fra ethvert religiøst grep menneske, forsøke å gripe det og menneske fornekker i det øyeblikk det opplever det guddommelige nærvar: guds røst som både dømmer og reiser opp igjen.

Veiene til Gud kan være forskjellige. Og det
være langt fra meg å si at min vei er den ene
rette. Men meg i all fall gikk det slik, at nettopp
i selvsprøvelsen, i den dype bevissthet om egen
svikt og vanmakt, fant jeg netten som åpnet døren
inn til det vi kaller Guds verden. Jeg opplevet at
nettopp til det menneske som blir liden i seg selv,
kan Gud komme og åpenbare seg.

Det er ikke mulig å beskrive, enn si forklare
det nærmere. Plotinos har en gang brukt billedet om
mennesken som vandrer på fjellvidden i den årle morgen-
time og overveldes av solen som står opp. Alle reli-
giøse mennesker vil umiddelbart forstå hva dette
billedet betyr: at det er ikke dog selv som skaper
det religiøse liv. At kristendommen og kristning har
sammen. At det er Gud selv som kommer til oss.....

En kjennetegn i dyret av sin sjel berøringen med
en annen, større, rikere og renere verden, Gud.
Og det evige lys tennes i et menneske.

Jeg snakker ikke å bruke sterke ord - ingen
av oss har visst personlig så meget å føle med her.
La meg bare si: Det menneske som har opplevet noe
av dette, han har også kjent noe av den lykke som
er rikere enn all annen lykke i livet - en trygghet
som gir holde-punkt, en indre fristilling som løsner
fra skyld, en skryt som bryter vanmakten og hvelver

-0-

en ny håpets himmel over den vanskelige livsvei

Hva er kristendom?

Det kan svares på forskjellig vis. Det avgjørende - det som er felles for alle kristne - er allikevel den personlige opplevelse av frelse. Dette at det gjennom Kristus er blitt mulig å møte Gud.

Når det rent opplevelsesmessige betones så sterkt, er det imidlertid to farlige misforståelser som kan ligge nær.

Den ene er at kristendommen bare angår en enkelt side av vårt liv. At den likesom hører hjemme i et øget avlukke inne i oss - og ikke har noe å gjøre med vårt daglige liv blant menneskene.

Så sterkt som overhode mulig må det sies at kristendom er ingen privat følelsessak på den måten. Kristendom er ikke noe bare til søndagsbruk. Sann kristendom må gjennomtrengte hele liv

Den annen misforståelsen er den som fører til flukt fra verden. Nettopp for den som opplever kristendommen som noe som griper hele personligheten, kan fristelsen være der til å trekke seg

bort fra menneskene og søke et fredet sted
"utenfor tiden".

Også her gjelder det å være på vakt og
advare mot alt religiøst overmeri som vil
gjøre oss fremmed for livet blant menneskene.

En av alle tiders edleste kristne er
vel Mester Ekelhart, som alt her på jorden
levet i og med Gud på en måte som det er
blitt få mennesker til del. I skjønne ord
har han gitt uttrykk for gudsopplevelsen -
så sterkt som fantes det ikke noe annet til
for ham.

"Når Gud har latt seg føde idag" -
skriver han - "vil du i alt hva du ellers
ser og lærer bare snart dette ene
Ganske som når et menneske har stirret lenge
inn i solen: Et fra alt det han deretter ser
på, lyser solen hen i møte".

Men her så også hans alvorlige for-
maning:

"Da du var henrykket like inn i den
dyrste himmel, som Paulus, som visste om et
fattig menneske som trengte en tallerken
suppe, så sket jeg det for langt bedre å la
henrykkelsen føre og tjene Gud i den fattige -
i enda større kjærlighet."

Kristendommen er i sin dyreste grunn en
menneskegjels møte med Gud. Men er denne opp-

levelse ekte, nå den forandre vårt vesen - hele vårt vesen. Dermed også alt som angår vårt forhold til omverdenen og våre medmennesker. Den tenner et lys, som lyser og varmer. Den skaper den godhet som er livets salt.

Derfor har også Jesus selv gitt oss en avgjørende prøvesten på ektheten i vår kristendom:

"Av deres frukter skal I kjenne dem".

"Derpå skal alle kjenne at I er mine disipler om I har innskuden kjærlighet."

Helt med denne Kristi egen saltestikk nå den kirke som bærer hans navn, føle seg dypt beaktet.

I snart to tusen år har den kristne kirke preket kjærlighetens evangelium. Og allikevel hvor lite er det ennå av kjærlighets og fordragelighets ånd nettopp blant oss kristne!

Hvor meget kunne ikke krigene ha utrettet - og ennå utrette - hvis kjærligheten hadde betydd mer og læresetningene mindre! Der hvor kjærligheten fra Gud virkelig gjennomstråler et menneske, der kan det menneske bli en fakkell som lyser for medmenneskene og viser vei i mørket.

Tenk på Frans av Assisi - eller en Kagawa og en Albert Schweitzer i våre dager.....

Ja oss alle, alle vi som erkykles oss med kristen navnet, ydmykt bære oss under den den som blir

alt over vår kristendom i de uforlignelige ord av
Julius:

"Om jeg taler med menneskers og englers
sprog, men ikke har kjærlighet, da er jeg en
lydende malm eller en klingende bjelle.

Og om jeg eier profetisk gave og kjenner
alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har
all tro så jeg kan flytte fjell, men ikke har
kjærlighet, da er jeg intet

Kjærligheten er langmodig, er velvillig.....
Den gjør intet usømmelig, søker ikke sitt eget,
blir ikke bitter, glemmer ikke på det onde.....

Den utholder alt, tror alt, håper alt, tåler
alt."

KRISTIAN SCHJELDERUP

(Sign).